

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	สภาพการทำงานและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานขนย้ายสินค้า
ผู้เขียน	นางสาวจุฑาทิพย์ รัตนอนุ
ปริญญา	พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลอาชีวอนามัย)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.ธานี	แก้วธรรมานุกูล	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์วารภรณ์	เลิศพูนวิไลกุล	กรรมการ

บทคัดย่อ

สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยและพฤติกรรมเสี่ยงของคนทำงานเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงานในสถานประกอบการ การศึกษาเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการทำงาน พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน อุบัติเหตุจากการทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างอุบัติเหตุจากการทำงานกับปัจจัยด้านสภาพการทำงานและพฤติกรรมเสี่ยงของพนักงานขนย้ายสินค้าในสถานประกอบการขนส่งสินค้า ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 304 ราย รวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือนธันวาคม 2552 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล สภาพการทำงาน พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน และอุบัติเหตุจากการทำงาน แบบสัมภาษณ์ผ่านการตรวจสอบความตรงความเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงความเนื้อหาเท่ากับ 0.98 และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ในส่วนของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์โดยรวมเท่ากับ .83 และแบบสัมภาษณ์ในส่วนของสภาพการทำงานใช้สูตรสัมประสิทธิ์คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson [KR-20]) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์โดยรวมเท่ากับ .79 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติการถดถอยโลจิสติกส์

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการทำงานโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับเสี่ยงสูงร้อยละ 46.38 และรายด้าน ได้แก่ สภาพของสถานประกอบการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการจัดการด้านความปลอดภัยพบว่า อยู่ในระดับเสี่ยงสูง ร้อยละ 47.04, 41.12 และ 45.39 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงร้อยละ 15.97 และระดับปานกลางร้อยละ 70.06 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเสี่ยงรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอยู่ในระดับสูงร้อยละ 8.88 และระดับปานกลางร้อยละ 68.42 การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานอยู่ในระดับสูงร้อยละ 15.13 และระดับปานกลางร้อยละ 69.41 และการใช้เครื่องจักร/เครื่องมือที่ไม่ปลอดภัยอยู่ในระดับสูงร้อยละ 20.40 และระดับปานกลางร้อยละ 68.09 สำหรับอัตราการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของกลุ่มตัวอย่างนับตั้งแต่เริ่มทำงานจนถึงปัจจุบันร้อยละ 73.03 และในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 38.16 นอกจากนี้ พบว่า ทั้งสภาพการทำงานและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานโดยรวม มีความสัมพันธ์กับการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($OR = 2.03, p < .05$) และ ($OR = 1.87, p < .05$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพการทำงานมีความเสี่ยงสูงและพนักงานมีพฤติกรรมเสี่ยงสูง พยาบาลอาชีวอนามัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านอาชีวอนามัย และความปลอดภัย จึงควรตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้พนักงานมีพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยร่วมกับการปรับปรุงสภาพการทำงานให้มีความปลอดภัย และพัฒนาการเฝ้าระวังอุบัติเหตุจากการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานของพนักงาน

Thesis Title Working Conditions and Risk Behaviors Related to Occupational Accidents
Among Material Handling Operators

Author Miss Jutatip Rattanaanu

Degree Master of Nursing Science (Occupational Health Nursing)

Thesis Advisory Committee

Lecturer Dr. Thance	Kaewthummanukul	Chairperson
Associate Professor Waraporn	Lertpoonwilaikul	Member

ABSTRACT

Unsafe working conditions along with risk behaviors of workers are potential factors contributing to occupational accidents among workers in the workplace. The main purpose of this descriptive correlational study was to examine working conditions, risk behaviors related to occupational accidents, occupational accidents, and relationship between occupational accidents and two factors, working conditions and risk behaviors among 304 material handling operators in goods transport industry, Chiang Mai province. Data collection was conducted during December, 2009 to January, 2010. The research instrument was an interview form developed by the researcher based on literature review, including four main parts: personal data, working conditions, risk behaviors related to occupational accidents, and occupational accidents. The interview form was examined by five experts and its content validity index was 0.98. The reliability of the risk behaviors related to occupational accidents part was tested using Cronbach's alpha coefficient and its value was .83. The reliability of the working conditions part was tested using Kuder- Richardson [KR-20] and its value was .79. Data analysis was performed using descriptive statistics and logistic regression.

The main results demonstrated that the overall working conditions were at a high-risk level (46.38%). Considering each aspect of working conditions, it was found that workplace

conditions, physical working environment, and safety management were at a high-risk level (47.04, 41.12, and 45.39%, respectively). Regarding risk behaviors related to occupational accidents, it was found that 15.97% of the sample had overall risk behaviors at a high level and 70.06% of the sample had such behaviors at a moderate level. Considering each aspect of risk behaviors, it was found that not using personal protective equipment was at a high level (8.88%) and a moderate level (68.42%). In addition, it was found that not following work safety rules was at a high level (15.13%) and a moderate level (69.41%) and using unsafe machine/equipment were at a high level (20.40%) and a moderate level (68.09%). The rate of occupational accidents among workers since they started to work until present was 73.03% and during the last three months was 38.16%. In addition, it was found that both overall working conditions and overall risk behaviors had significant relationships with occupational accidents (OR=2.03, $p<.05$ and OR=1.87, $p<.05$, respectively).

The findings of this study indicate that the working conditions and behaviors of the materiel handling operators were at high risk level. Occupational health nurses and related occupational and safety organizations should realize the importance of promoting safe work behaviors along with improving working conditions to ensure safety. Furthermore, occupation accident surveillance should be developed systematically and continuously for occupational accident prevention among workers.